

momentum
wheels for humanity

Оновлення та зміни в законодавстві з питань інвалідності

(ухвалені акти та оприлюднені новини
протягом серпня-вересня 2026 року)

16 вересня 2026 року

Президент України підписав Закон № 14191:

19 серпня 2026 року Верховна Рада України 331 голосом ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» (реєстр. № 14191). Ключові новели:

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

- допомога визначатиметься від базової величини – встановлюється щороку законом про Державний бюджет з 2027 року і не може бути меншою за 4 000 гривень;
- збільшуються розміри допомоги: діти з інвалідністю до 18 років та особи з інвалідністю з дитинства I групи – 200%, II групи – 100%, III групи – 75%;
- запроваджується на рівні закону комбінована соціальна послуга раннього втручання для сімей з дітьми від народження до 4 років;
- запроваджується фінансування деяких базових послуг з державного бюджету протягом п'яти років з 1 січня 2027 року (супровід під час інклюзивного навчання, комплексний розвиток і догляд, тимчасовий відпочинок для батьків).

Тут присутня адвокація НАІУ.

Закон про освітні гранти (від 18 серпня 2026 року № 4946-IX): «гранти Героїв»

7 вересня 2026 року Президент України підписав закон (законопроект № 10399) про фінансування здобуття вищої освіти та державну цільову підтримку її здобувачів; Верховна Рада ухвалила його 18 серпня 2026 року.

Що запроваджується:

- держава переходить до принципу «гроші ходять за студентом»: поряд із бюджетними місцями діятимуть державні гранти на оплату навчання;
- види грантів — академічні (за результатами НМТ), соціальні (для вразливих категорій), спеціальні (за досягнення) та «гранти Героїв»;
- «гранти Героїв» — для ветеранів, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників Революції Гідності.

Академічні гранти запрацюють через місяць після набрання чинності, повноцінна модель — з 1 січня 2027 року.

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

Законопроект № 16065: доступність аудіовізуальних медіа-сервісів

Кабінет Міністрів України зареєстрував у Верховній Раді проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення доступності аудіовізуальних медіа-сервісів (крім аудіальних медіа-сервісів) для осіб з інвалідністю» (реєстр. № 16065).

Що пропонується:

- обов'язок суб'єктів аудіовізуальних медіа забезпечувати доступність програм субтитрування, перекладом жестовою мовою та/або аудіодискрипцією (тифлокоментуванням);
- поступове досягнення показників доступності протягом 10 років після набрання чинності Законом;
- мінімальні показники доступності для різних категорій мовників та обов'язкові правила, які затверджує Національна рада;
- запровадження адаптації соціальної реклами для осіб з інвалідністю.

**Акти та
проєкти
актів
Верховної
Ради
України**

Постанова № 1084: «Зимова підтримка» — 19 400 грн

Постановою Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2026 р. № 1084 затверджено порядок надання одноразової грошової допомоги «Зимова підтримка» на опалювальний сезон 2026/27 року.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Ключові параметри:

- розмір — 19 400 гривень на одне домогосподарство, одноразово на весь сезон;
- охоплення — понад 380 тисяч домогосподарств у прифронтових громадах;
- географія — визначені громади Донецької, Запорізької, Дніпропетровської, Херсонської, Харківської, Сумської, Миколаївської та Чернігівської областей (крім ТОТ);
- одне домогосподарство не може отримати дві виплати, навіть якщо підпадає під два порядки.

Тут присутня адвокація НАІУ.

«Зимова підтримка»: категорії одержувачів і подання заяви

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Допомога надається домогосподарствам, у складі яких є хоча б одна особа з визначених вразливих категорій.

Серед категорій:

- особи з інвалідністю та діти з інвалідністю (зокрема одержувачі пенсії по інвалідності та державної соціальної допомоги);
- самотні непрацездатні пенсіонери, одержувачі житлових субсидій, ВПО з допомогою на проживання;
- багатодітні та прийомні сім'ї, самотні матері, сім'ї з дітьми, дитячі будинки сімейного типу.

Заяву подають до Пенсійного фонду України; строк подання — до 30 жовтня 2026 року.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Постанова № 1087: Продовження допомоги на проживання для ВПО

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

На початку вересня 2026 року Уряд за поданням Мінсоцполітики ухвалив постанову № 1087, якою продовжено державну підтримку внутрішньо переміщених осіб і уточнено умови призначення та виплати допомоги на проживання (зміни до Порядку, затвердженого постановою № 332).

Ключові зміни:

- максимальний строк виплати продовжено ще на один шестимісячний період;
- для дітей ВПО, які відповідають критеріям, продовження допомоги здійснюється автоматично — без повторного подання заяви;
- уточнено механізм оскарження рішень Пенсійного фонду (адміністративний і судовий порядок).

Постанова № 1092: Робота під час повітряної тривоги

Акти та проекти актів Кабінету Міністрів України

Постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 р. № 1092 запроваджено два рівні повітряної загрози та відповідні правила роботи підприємств. Ключові правила:

- червоний рівень (ракетна, ракетно-дронна або масована дронна загроза) — робота припиняється, працівники прямують до укриття;
- жовтий рівень (дронна загроза) — робота можлива за наявності укриття; без укриття — лише за погодженням із трудовим колективом і не довше ніж 3 місяці з дня набрання чинності;
- роботодавець зобов'язаний забезпечити безпечні умови праці (ст. 153 КЗпП, ст. 13 Закону «Про охорону праці»).

Які документи оновити: локальні акти (наказ, Положення) з чіткими алгоритмами за рівнями загрози, а за жовтого рівня без укриття — протокол зборів трудового колективу та організаційний наказ.

Для підприємств, де працюють особи з інвалідністю, критично забезпечити доступність укриттів і зрозумілі алгоритми евакуації.

Проект постанови: адміністрування несплачених АГС за квоту

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Мінсоцполітики листом від 21 серпня 2026 р. надіслало на погодження проект постанови про адміністрування нарахованих, але не сплачених роботодавцями до 1 січня 2026 року адміністративно-господарських санкцій (АГС) за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю та пені.

Що передбачає проект:

- ведення зведеного обліку заборгованості та надсилання роботодавцям повідомлень-рішень про заборгованість;
- нарахування пені за несвоєчасну сплату АГС; порядок звірки, оскарження та стягнення;
- взаємодію з судами та органами державної виконавчої служби.

Кошти від сплати АГС спрямовуються до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (ФСЗІ).

Тут присутня адвокація НАІУ.

АГС: ключові зауваження НАІУ (лист № 478/2 від 04.09.2026)

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

НАІУ погодила проєкт із зауваженнями: окремі положення не узгоджуються із законодавством і створюють ризик протиправності повідомлень-рішень та ненадходження коштів до ФСЗІ.

Основні пропозиції:

- пеню нараховувати за методикою, чинною у звітному періоді (без ретроспективної зміни, забороненої п. 5 Прикінцевих положень Закону № 4219-IX);
- подання скарги або позову має зупиняти дію повідомлення-рішення та стягнення заборгованості;
- унормувати звітку (акт звірки) та механізм списання безнадійної заборгованості.

Тут присутня адвокація НАІУ.

АГС: адресний підхід до ТОТ та територій бойових дій

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Окремий акцент НАІУ — врахування становища роботодавців на тимчасово окупованих територіях та в районах активних бойових дій.

Пропозиції НАІУ:

- не застосовувати примусове стягнення заборгованості з таких роботодавців на період воєнного стану та щонайменше три місяці після його завершення;
- передбачити зупинення нарахування пені за періоди, коли виконання зобов'язань було об'єктивно неможливим;
- забезпечити індивідуальний розгляд обставин кожного роботодавця, який втратив можливість вести діяльність.

Такий підхід узгоджується з принципом справедливості та реальними обставинами воєнного часу.

Тут присутня адвокація НАІУ.

АГС: зауваження НАІУ до форми повідомлення-рішення

Окремий блок зауважень НАІУ стосується форми повідомлення-рішення про заборгованість.

Основні пропозиції:

- привести ідентифікацію роботодавця у відповідність із Порядком (додати «прізвище») та мінімізувати обсяг персональних даних;
- доповнити таблицю «Сума заборгованості за роками» графами про сплачені суми, залишок, переплату та дату формування обліку;
- додати мотивувальну частину й розрахунок пені (база, період прострочення, застосована ставка НБУ) — як вимагає Закон «Про адміністративну процедуру»;
- зазначити строк добровільної сплати, порядок звірки та належний порядок оскарження.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Проект постанови: виплати роботодавцю за працевлаштування особи з інвалідністю

Мінсоцполітики листом від 24 серпня 2026 р. надіслало на погодження проект постанови про Порядок надання виплат роботодавцю у разі працевлаштування особи з інвалідністю, яка не зареєстрована у центрі зайнятості як безробітна (реалізація статті 18-1 Закону № 875, чинної з 1 січня 2026 р.).

Що передбачає проект:

- виплату роботодавцю, який працевлаштував особу з інвалідністю строком не менше ніж на один рік;
- розрахунок виплати за встановленою формулою з умовою збереження гарантій зайнятості;
- перелік умов надання виплати, підстав для відмови та порядок прийняття рішення.

Мета — стимулювати працевлаштування осіб з інвалідністю поза межами реєстрації безробіття.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Виплати роботодавцю: розмір і механізм розрахунку

Проект визначає, як обчислюється та надається виплата роботодавцю, що працевлаштував особу з інвалідністю.

Ключові елементи:

- розмір виплати визначається за встановленою формулою, прив'язаною до витрат на оплату праці працевлаштованої особи;
- передбачено періодичність надання виплати та умови її збереження;
- обов'язкова умова — забезпечення гарантій зайнятості протягом установленого строку.

НАІУ звернула увагу, що у формулі мають бути коректно відображені коефіцієнт (50%) та обмеження розміром мінімальної заробітної плати.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Виплати роботодавцю: ключові зауваження НАІУ (лист № 482/2)

НАІУ погодила проєкт із зауваженнями, вказавши на внутрішні суперечності Порядку та ризик відмов із формальних підстав.

Основні пропозиції:

- узгодити строк гарантій зайнятості (1 рік у п. 3 та 6 місяців у п. 23) і врегулювати звільнення у 7–12 місяці;
- визначити правову підставу обробки персональних даних особи з інвалідністю та її інформування;
- додати перехідні положення для роботодавців, які працевлаштували у 2026 р. до набрання чинності постановою;
- встановити загальний строк розгляду заяви та вичерпний перелік підстав для відмови з мотивуванням.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проєкти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Виплати роботодавцю: умови, документи та повернення коштів

Друга частина зауважень НАІУ стосується умов, документів та наслідків рішень.

Основні пропозиції:

- прямо визначити виплату як незначну державну допомогу й вести її облік через відповідний реєстр, а не покладати декларування на роботодавця;
- не вимагати довідок про відсутність заборгованості, які отримуються через електронну інформаційну взаємодію;
- повертати лише кошти, отримані за недостовірними даними; не повертати виплати, здійснені через помилку Фонду за відсутності недобросовісності роботодавця.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Проект змін до постанови № 893: компенсація за облаштування робочих місць

Мінекономіки оприлюднило проект постанови про внесення змін до Порядку надання компенсації фактичних витрат за облаштування робочих місць для осіб з інвалідністю (постанова КМУ від 22.08.2023 № 893). Зміни ще не ухвалені.

Що пропонується:

- розширити коло отримувачів — самозайнятих осіб з інвалідністю та ФОП з інвалідністю, а також роботодавців демобілізованих працівників з інвалідністю;
- компенсувати лише нове обладнання, придбане після укладення трудового договору з працівником з інвалідністю;
- запровадити попередній огляд облаштованого робочого місця центрами зайнятості до ухвалення рішення про компенсацію;
- розширити перелік підстав для відмови у компенсації.

Мета — підвищити доступність компенсації та прозорість використання коштів.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

ПДВ у публічних закупівлях: нерівні умови для підприємств ГО осіб з інвалідністю

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Постанова КМУ від 5 лютого 2026 р. № 132 запровадила оцінку тендерних пропозицій без урахування ПДВ (аналогічні зміни — до Порядку електронного каталогу № 822 та Особливостей № 1178).

У чому проблема:

- підприємства громадських об'єднань осіб з інвалідністю застосовують звільнення від ПДВ (п. 197.6 ПКУ) і не мають податкового кредиту, тож сплачений постачальникам податок залишається в ціні пропозиції;
- при оцінці «без ПДВ» порівнюються ціни різної природи — очищена від податку та з невідшкодовним податком усередині;
- за модельним розрахунком пропозиція, дешевша для замовника на 7,4%, програє оцінку з відставанням 11,1%.

Наслідок — системний конкурентний недолік і загроза робочим місцям осіб з інвалідністю.

Тут присутня адвокація НАІУ.

ПДВ у закупівлях: пропозиція НАІУ (преференційна поправка)

НАІУ звернулася до Мінекономіки з пропозицією запровадити преференційну поправку, яку електронна система застосовує лише на етапі визначення найбільш економічно вигідної пропозиції.

Ключові риси механізму:

- не змінює ані ціни пропозиції, ані суми договору; не є податковою пільгою і зберігає правило оцінки без ПДВ;
- розмір — 10-15 % (консервативний); діє тимчасово — до набрання чинності законом про зарезервовані контракти (ст. 18 Закону «Про публічні закупівлі» № 4888-IX);
- потребує змін до постанов № 822 і № 1178.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Усунення бар'єра КБВ у доступі до державної фінансової підтримки

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Листом № 21/1 від 25 серпня 2026 р. до Прем'єр-міністра НАІУ порушила системну проблему: підприємства, засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, законно не мають кінцевого бенефіціарного власника (КБВ), однак низка урядових актів вимагає його наявності.

Стан питання:

- Мінюст, НБУ та Мінекономіки підтвердили правомірність відсутності КБВ і що вона не свідчить про непрозорість юридичної особи;
- попри це, акти (постанови № 28, № 723, № 761, № 594 та інші) фактично позбавляють такі підприємства доступу до кредитів, грантів, гарантій і компенсацій.

Прохання НАІУ: інвентаризувати акти з вимогою КБВ; внести зміни, за якими законна відсутність КБВ не є підставою для відмови; передбачити виняток для підприємств ГО осіб з інвалідністю; залучити НАІУ до опрацювання.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Спеціальна доповідь Омбудсмана про стан ветеранської політики

Новини, події та адвокація

27 серпня 2026 року Уповноважений Верховної Ради з прав людини презентував спеціальну доповідь «Про стан реалізації ветеранської політики в Україні», підготовлену за понад два роки. Загальний висновок — політика перебуває у критичному стані: між задекларованими програмами та їх реалізацією існує значний розрив.

Ключові цифри та проблеми:

- 1 368 звернень ветеранів і ветеранок до Офісу омбудсмана лише за 2026 рік; найчастіші питання — виплати, підтвердження статусів, пенсійне забезпечення, житло, лікування та реабілітація;
- за результатами 119 моніторингів (2023–2026): реабілітаційних центрів для ветеранів критично мало, правову допомогу можна отримати лише у 25% громад, психологічну підтримку задоволено на 18%;
- відсутній єдиний вебпортал прав і послуг для ветеранів та їхніх родин — інформація розпорошена між установами.

Адвокація НАІУ за період: підсумок

Новини, події та адвокація

Станом на 15 вересня 2026 року до НАІУ надійшло 180 проєктів нормативно-правових актів, у тому числі 50 — у III кварталі.

З початку року НАІУ 100 проєктів погодило без зауважень, до 52 проєктів надало зауваження та пропозиції.

У III кварталі відповідно 17 проєктів погоджено без зауважень, до 19 надано зауваження та пропозиції.

Найбільше проєктів НПА з початку року надійшло від Міністерства у справах ветеранів України — 46, а у III кварталі — від Міністерства соціальної політики — 11.

Дякуємо за увагу!

Rehab4U_PR@momentum4humanity.org

Ми у соціальних мережах

Ця презентація стала можливою завдяки щедрій підтримці, наданій Урядом Сполучених Штатів Америки. Зміст є відповідальністю Моментум Вілз фор Хьюменіті та не обов'язково відображає погляди Уряду Сполучених Штатів Америки.